

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства енергетики
України

№ _____

**Правила
доступу суб'єктів ринку природного газу до газопроводів, що становлять
частину інфраструктури родовища нафти і газу або призначені для
переміщення видобутого природного газу від місцезнаходження родовища
до станції переробки**

I. Загальні засади

1. Ці Правила визначають правові, технічні, організаційні та економічні засади доступу суб'єктів ринку природного газу до внутрішньопромислових газопроводів.

2. Ці Правила регулюють відносини між газовидобувними підприємствами, у тому числі безпосередньо підключеними до газотранспортної/газорозподільної системи (далі – ГТС/ГРМ), що надають послуги переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами (далі – послуги), та замовниками таких послуг.

3. Дія цих Правил поширюється на внутрішньопромислові газопроводи, у тому числі безпосередньо приєднані до ГТС/ГРМ, із використанням яких газовидобувними підприємствами надаються послуги з переміщення природного газу для замовників таких послуг.

4. У цих Правилах терміни вживаються у таких значеннях:

вільна потужність – частина технічної потужності в системі внутрішньопромислових газопроводів, право користування якою не надане замовникам або нереалізоване замовником згідно з договором про доступ до внутрішньопромислових газопроводів;

виконавець – газовидобувні підприємства, у тому числі безпосередньо приєднані до ГТС/ГРМ, що надають послуги переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами;

внутрішньопромисловий газопровід – промисловий газопровід, який становить частину інфраструктури родовища нафти та газу або призначений для переміщення видобутого природного газу від родовища нафти і газу до межі балансового розмежування з іншими контрагентами та/або з операторами ГТС / ГРМ (крім газопроводів, що використовуються у виробничому процесі видобутку нафти та газу на конкретному родовищі для переміщення видобутого

природного газу безпосередньо від видобувних свердловин до пунктів/установок збору і підготовки вуглеводневої продукції);

диспетчерська служба виконавця – підрозділ газовидобувного підприємства (виконавця), який здійснює оперативне — диспетчерське керування роботою внутрішньопромислових газопроводів;

договір про доступ до внутрішньопромислових газопроводів – письмова домовленість, укладена відповідно до вимог Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Законів України «Про трубопровідний транспорт», «Про ринок природного газу» та цих Правил, відповідно до якої виконавець надає замовнику послугу переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами;

замовник – юридична особа, у тому числі суміжне газовидобувне підприємство, оператори ГТС/ГРМ, прямий споживач, постачальник або фізична особа — підприємець, яка на підставі договору про доступ до внутрішньопромислових газопроводів, укладеного з виконавцем, замовляє послугу переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами;

прямий споживач – споживач, об'єкти якого приєднані безпосередньо до мереж газовидобувного підприємства;

система внутрішньопромислових газопроводів – один або кілька (мережа) внутрішньопромислових газопроводів по яких переміщується природний газ від родовищ нафти і газу до об'єктів підготовки / переробки або до межі балансового розмежування з іншими контрагентами, прямими споживачами та/або операторами ГТС/ГРМ.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному у Законах України «Про ринок природного газу», «Про метрологію та метрологічну діяльність», «Про трубопровідний транспорт», «Про нафту і газ», «Про забезпечення комерційного обліку природного газу», Кодексі газотранспортної системи, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823 (далі – Кодекс ГТС), Кодексі газорозподільних систем, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2494, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1379/27824 (далі – Кодекс ГРМ), Правилах постачання природного газу, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг від 30 вересня 2015 року № 2496, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1382/27827.

5. Питання, пов'язані з підготовкою природного газу, підвищенням тиску (компримуванням) та/або приведенням природного газу до відповідних параметрів якості регулюються положеннями Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про трубопровідний транспорт», іншими законодавчими актами України та погоджуються сторонами

шляхом укладання відповідного договору про надання послуг з компримування та/або підготовки природного газу.

Необхідність отримання послуги компримування та/або підготовки природного газу визначається замовником при поданні Заяви на укладення договору про доступ до внутрішньопромислових газопроводів, за формою яка наведена у додатку 2 до цих Правил (далі – заява на укладення договору).

II. Основні засади доступу до внутрішньопромислових газопроводів

1. Доступ суб'єктів ринку природного газу до внутрішньопромислових газопроводів здійснюється відповідно до вимог цих Правил та умов Примірного договору про доступ до внутрішньопромислових газопроводів (далі – примірний договір), форма якого наведена у додатку 1 до цих Правил.

2. Доступ замовників до внутрішньопромислових газопроводів здійснюється на принципах:

рівного права доступу та переміщення природного газу для всіх замовників; збереження цілісності, безпечної та стабільної роботи внутрішньопромислових газопроводів;

надання послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами, виключно на договірних засадах;

надання послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами належної якості;

своєчасної та повної оплати послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами.

3. Власник внутрішньопромислового газопроводу надає доступ для переміщення обсягів природного газу виключно в межах вільної потужності системи внутрішньопромислових газопроводів.

Обсяг вільної потужності власник системи внутрішньопромислових газопроводів розміщує на офіційному вебсайті або в письмовому вигляді надсилає замовнику у відповідь на його запит.

4. Переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами здійснюється на підставі примірного договору, порядок укладання якого визначено у розділі III цих Правил.

5. Виконавець, застосовуючи об'єктивні та прозорі засади, які забезпечують однакове поводження із замовниками послуг, а також беручи до уваги вимоги оцінки впливу на довкілля, забезпечує:

стале функціонування внутрішньопромислових газопроводів та виконання договорів із замовником;

безперебійне переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами в скоординований та ефективний спосіб зі збереженням необхідної надійності переміщення природного газу та його якості;

експлуатацію, ремонт мереж, установок та пристроїв внутрішньопромислових газопроводів, гарантує їх надійне функціонування;
 співпрацю з операторами суміжних систем або суб'єктами ринку природного газу з метою надійного та ефективного функціонування внутрішньопромислових газопроводів, а також координацію їх розвитку;
 оперативно — диспетчерське управління переміщення природного газу, а також підтримку його якісних та кількісних параметрів у внутрішньопромислових газопроводах та в точках входу та виходу в/з них;
 надання замовникам послуги доступу до внутрішньопромислових газопроводів та інформації про умови надання послуг.

6. Власник здійснює експлуатацію внутрішньопромислового газопроводу.

7. Виконавець не має права відмовити замовникам в укладанні примірною договору в межах технічних можливостей та вільної потужності, за умови дотримання такими замовниками порядку укладання примірною договору, визначеного цими Правилами.

III. Порядок укладання примірною договору про доступ до внутрішньопромислових газопроводів

1. Для укладання примірною договору замовник має надати виконавцю:

1) заяву на укладення договору;

2) інформацію щодо чинного договору транспортування природного газу, укладеного з оператором ГТС відповідно до Закону України «Про ринок природного газу» та Кодексу ГТС, для суміжного газовидобувного підприємства;

3) інформацію щодо наявного постачальника природного газу для прямого споживача;

4) документи, що підтверджують повноваження осіб представляти, у тому числі вчиняти правочини, замовника;

5) проєкт примірною договору, який повинен містити істотні умови, що є обов'язковими для цього виду договору:

місце і дата укладення договору, та ЕІС — коди замовника та виконавця як суб'єктів ринку природного газу;

предмет договору, відповідно до якого виконавець зобов'язується надати замовнику послуги в обсязі необхідному;

ЕІС — код фізичної точки/точок входу в ГТС/ГРМ для комерційного обліку виконавця, по яких буде здійснюватися подача природного газу замовника;

маршрут переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами;

- річні, місячні та/або добові обсяги природного газу, у тому числі в розрізі фізичних точок комерційного обліку (за необхідності);
- порядок обміну інформацією про подачі та відбори;
- визначення вимог до фізико — хімічних показників (далі — ФХП) та порядок визначення вартості підготовки та компримування природного газу у разі невідповідності якісним характеристикам визначеним в договорі;
- порядок комерційного обліку та приймання — передачі природного газу;
- порядок документального оформлення приймання — передачі природного газу;
- відповідальність сторін за невиконання умов договору та підстави її застосування, у тому числі в разі перевищення замовником фактичних обсягів подачі природного газу за відповідний період, а також механізми визначення додаткової плати за недотримання параметрів природного газу, які застосовуються, якщо сторонами додатково не було укладено договір про підготовку та компримування природного газу;
- перелік випадків, коли виконавець може відмовити замовнику у наданні послуги переміщення природного газу;
- строк дії договору та умови й порядок його продовження, припинення чи розірвання, у тому числі інформація щодо можливості його одностороннього розірвання;
- місцезнаходження/місце проживання, банківські реквізити сторін;
- інформацію щодо розгляду скарг (вирішення спорів).

2. Форма примірною договору та форма заяви на укладення договору повинні бути опубліковані на офіційному вебсайті виконавця.

3. Заява на укладення примірною договору подається не пізніше ніж за 30 (тридцять) календарних днів до початку переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами.

4. Якщо документи, зазначені у пункті 1 цього розділу, складені іноземною мовою, подається також їх засвідчений переклад українською мовою.

5. Виконавець розглядає заяву на укладення договору та додані до неї документи протягом 10 (десяти) календарних днів з дня реєстрації такої заяви.

6. Якщо заява на укладення договору та додані до неї документи подані не в повному обсязі відповідно до переліку, зазначеного у пункті 1 цього розділу, виконавець протягом 5 (п'яти) робочих днів з дня реєстрації заяви звертається до замовника із письмовим запитом щодо уточнення повноти даних його заяви та/або доданих документів.

При цьому, строк розгляду заяви про укладення договору призупиняється до уточнення замовником необхідної інформації та/або надання ним документів в повному обсязі. У цьому випадку, виконавець надсилає замовнику письмовий запит з відповідною вимогою.

7. Виконавець залишає заяву на укладення договору без розгляду, якщо замовник не надав відповідь на письмовий запит виконавця щодо уточнення даних протягом 10 (десяти) календарних днів з дня отримання заявником такого письмового запиту.

8. Виконавець після закінчення 10 (десяти) календарних днів з дня отримання письмового запиту замовником, письмово повідомляє його про залишення заяви без розгляду із зазначенням причин.

9. У випадку, коли надані замовником документи відповідають вимогам пункту 1 цього розділу, виконавець протягом 10 (десяти) календарних днів з дня реєстрації заяви надає замовнику проект примірною договору.

10. Якщо протягом 20 (двадцяти) календарних днів з дня отримання заявником проекту примірною договору замовник не поверне виконавцю підписаний договір та за відсутності погодженого сторонами строку продовження його підписання, виконавець має право не розглядати заяву на укладення примірною договору та вважати такий договір неукладеним, про що письмово у 10 (десятиденний) строк повідомляє заявника.

12. Виконавець може відмовити замовнику в укладенні договору за наступних умов:

відсутності або недостатності вільної потужності внутрішньо — промислового газопроводу;

відсутності або недостатності технічних можливостей внутрішньо — промислового газопроводу;

у разі підтвердженого розрахунком матеріального балансу (з врахуванням додаткового об'єму природного газу замовника), зменшення видобувних можливостей свердловин, внаслідок зростання тиску на виході з об'єктів виконавця.

13. Доступ замовника послуг до внутрішньопромислових газопроводів може бути обмежений на період проведення планових ремонтних робіт виконавцем та/або оператором ГТС/ГРМ, а також виникнення аварій та впровадження обмежень згідно з вимогами Кодексу ГТС, цих Правил та іншого чинного законодавства.

14. Доступ замовника до внутрішньопромислового газопроводу виконавця може бути обмежений (припинений):

через порушення умов укладеного примірною договору шляхом фізичного обмеження (припинення) переміщення природного газу через зазначений газопровід, з попереднім письмовим повідомленням за 3 (три) робочі дні до дати припинення;

у разі відсутності договору про доступ до внутрішньопромислових газопроводів;

через невідповідність якісних характеристик та ФХП природного газу, що подається у внутрішньопромислові газопроводи параметрам, визначеним у пункті 15 розділу IV цих Правил шляхом фізичного обмеження (припинення) переміщення природного газу через зазначений газопровід, з попереднім письмовим повідомленням за 3 (три) робочі дні до дати припинення.

IV. Порядок взаємовідносин, пов'язаних з якістю природного газу, що переміщується внутрішньопромисловими газопроводами

1. Порядок взаємовідносин між виконавцем та замовником, який замовляє послуги переміщення видобутого природного газу від родовищ нафти і газу, а також переміщення природного газу з/до ГТС/ГРМ або до окремого замовника, щодо його ФХП та інших характеристик, в тому числі порядок їх визначення, контролю та обміну даними, а також визначення компенсації за недотримання вимог до ФХП природного газу, встановлених чинним законодавством або погоджених сторонами, регулюються умовами примірною договору, Технічною угодою про умови приймання – передачі природного газу (далі - Технічна угода), іншими договорами укладеними відповідно до Господарського кодексу України та Цивільного кодексу України.

2. Якість природного газу, що надходить до внутрішньопромислових газопроводів, та якість природного газу, що передається виконавцем у пунктах призначення, має відповідати вимогам щодо норм якості природного газу, ФХП, визначених цими Правилами, нормативно — правовими актами. У разі переміщення природного газу суміжних газовидобувних підприємств має відповідати вимогам ФХП, погоджених сторонами у примірному договорі.

3. Визначення ФХП та інших характеристик природного газу проводиться у точках входу і точках виходу до внутрішньопромислових газопроводів.

4. Відповідальним за якість природного газу є:

1) у точках входу до внутрішньопромислових газопроводів – оператори суміжних систем, газовидобувні підприємства, виробники біогазу та інших альтернативних видів газового палива;

2) у точках виходу з внутрішньопромислових газопроводів – компанія власник внутрішньопромислових газопроводів.

5. Визначення ФХП природного газу у точках виходу із внутрішньопромислових газопроводів проводиться їх власником на умовах, визначених цими Правилами та погоджених із замовниками на переміщення природного газу, з використанням автоматичних потокових приладів (автоматичних хроматографів та вологомірів) та/або вимірювальних хіміко-аналітичних лабораторій.

6. Точки визначення ФХП природного газу можуть знаходитись як на комерційних вузлах обліку газу (далі - ВОГ) та пунктах вимірювання витрат газу (далі - ПВВГ), так і на інших точках внутрішньопромислових газопроводів, від яких подається газ через комерційні ВОГ та ПВВГ.

7. Визначення ФХП природного газу у точках входу внутрішньопромислових газопроводів проводиться на комерційних ВОГ/ПВВГ операторів суміжних систем або інших суб'єктів, безпосередньо підключених до внутрішньопромислових газопроводів з використанням автоматичних потокових приладів (автоматичних хроматографів та вологомірів) та/або вимірювальних хіміко-аналітичних лабораторій.

8. Точки визначення ФХП (місця відбору проб) природного газу та періодичність проведення вимірювань при використанні для визначення ФХП вимірювальних хіміко-аналітичних лабораторій узгоджуються власником внутрішньопромислових газопроводів з операторами суміжних систем або іншими суб'єктами, безпосередньо підключеними, окремим протоколом.

9. Точки входу та точки виходу до/з внутрішньопромислових газопроводів, через які передається природний газ з максимальною витратою за стандартних умов, що перевищує 30000 м³/год, мають бути обладнані приладами, які на безперервній основі забезпечують контроль компонентного складу, теплоти згоряння та температури точки роси за вологою природного газу (зокрема автоматичними хроматографами та вологомірами), з можливістю дистанційного їх контролю та передачі даних.

Для нових точок входу/виходу до/з внутрішньопромислових газопроводів, через які подається природний газ, норма щодо обладнання приладами, які на безперервній основі забезпечують контроль ФХП природного газу, є обов'язковою незалежно від величини об'єму передачі природного газу.

10. У разі виходу з ладу автоматичних потокових приладів за погодженням з власником внутрішньопромислових газопроводів допускається на період усунення несправності використання для визначення теплоти згоряння, компонентного складу газу та температури точки роси за вологою хіміко-аналітичних лабораторій.

11. Періодичність визначення компонентного складу, теплоти згоряння та температури точки роси за вологою при використанні вимірювальних хіміко-аналітичних лабораторій повинна бути не рідше, ніж один раз на тиждень.

12. До визначення ФХП допускаються вимірювальні хіміко-аналітичні лабораторії, що у встановленому законодавством порядку отримали право на виконання таких робіт.

13. Для точок входу і точок виходу до/з внутрішньопромислових газопроводів визначаються такі значення ФХП:

- компонентний склад;
- нижча та вища теплота згоряння;
- густина газу;
- вміст сірководню та меркаптанової сірки;
- вміст механічних домішок;
- число Воббе;
- температура точки роси за вологою;
- температура точки роси за вуглеводнями.

14. Визначення ФХП природного газу та відбір проб газу проводиться згідно з вимогами чинних нормативно-правових актів. При цьому уповноважені представники власника внутрішньопромислових газопроводів мають право бути присутніми під час відбору проб газу та/або при проведенні його аналізу з визначення ФХП.

15. Природний газ, що подається у внутрішньопромислові газопроводи, повинен відповідати таким вимогам:

вміст метану (С 1), мол. %	мінімум	90
вміст етану (С 2), мол. %	максимум	7
вміст пропану (С 3), мол. %	максимум	3
вміст бутану (С 4), мол. %	максимум	2
вміст етану (С 2), мол. %	максимум	7
вміст етану (С 2), мол. %	максимум	7
вміст етану (С 2), мол. %	максимум	7
вміст етану (С 2), мол. %	максимум	7
вміст пентану та інших більш		
важких вуглеводнів (С 5 +) мол. %	максимум	1
вміст азоту (N 2) мол. %	максимум	5
вміст вуглецю (СО 2) мол. %	максимум	2
вміст кисню (О 2) мол. %	максимум	0,02
вища теплота згоряння (25°С/20°С)		

мінімум 36,20 МДж/м (10,06 кВт·год/м³)

максимум 38,30 МДж/м (10,64 кВт·год/м³)

вища теплота згоряння (25°C/0°C)

мінімум 38,85 МДж/м (10,80 кВт·год/м³)

максимум 41,10 МДж/м (11,42 кВт·год/м³)

нижча теплота згоряння (25°C/20°C)

мінімум 32,66 МДж/м (09,07 кВт·год/м³)

максимум 34,54 МДж/м (09,59 кВт·год/м³)

температура точки роси за вологою °C

при абсолютному тиску газу 3,92 МПа не перевищує мінус 8 (-8)

температура точки роси за вуглеводнями

при температурі газу не нижче 0°C не перевищує 0°C

вміст механічних домішок: відсутні

вміст сірководню, г/м³ максимум 0,006

вміст меркаптанової сірки, г/м³ максимум 0,02

16. Власник внутрішньопромислових газопроводів має право не приймати до системи внутрішньопромислових газопроводів природний газ у випадках невідповідності ФХП газу у точках входу вимогам пункту 15 цього розділу.

17. Якщо природний газ, що не відповідає вимогам пункту 15 цього розділу, був завантажений в систему внутрішньопромислових газопроводів з причин, незалежних від власника внутрішньопромислових газопроводів, то він одержує від суб'єкта, який подав у систему внутрішньопромислових газопроводів неякісний газ, додаткову оплату, визначену в договорі про доступ до внутрішньопромислових газопроводів.

18. ФХП транспортованого природного газу у точках виходу із системи внутрішньопромислових газопроводів повинні відповідати вимогам пункту 15 цього розділу, за винятком вимог щодо вмісту меркаптанової сірки.

19. Якщо природний газ, що був переданий в точках виходу з системи внутрішньопромислових газопроводів, не відповідає встановленим вимогам

пункту 18 цього розділу, власник внутрішньопромислових газопроводів сплачує операторам ГТС/ГРМ додаткову оплату, визначену в договорі про доступ до внутрішньопромислових газопроводів.

20. Значення ФХП природного газу, що транспортується, визначається: для точок, в яких були встановлені потокові засоби вимірювань, для кожної години;

для точок, які не були обладнані засобами вимірювання складу природного газу (не були встановлені хроматографи, вологоміри), на підставі останнього вимірювання, проведеного вимірювальною хіміко-аналітичною лабораторією.

21. Місячні паспорти-сертифікати ФХП газу підлягають оприлюдненню на офіційному вебсайті власника внутрішньопромислових газопроводів.

22. Власник внутрішньопромислових газопроводів надає операторам суміжних систем або іншим суб'єктам, безпосередньо підключеним до системи внутрішньопромислових газопроводів, оперативні дані ФХП природного газу за всіма узгодженими точками його визначення, який має містити такі чисельні значення:

густина газу;

вміст азоту;

вміст вуглекислого газу;

температура точки роси за вологою;

температура точки роси за вуглеводнями;

число Воббе;

теплота згорання.

23. Газ, що подається споживачам, повинен бути одоризованим згідно з вимогами чинних нормативно-технічних документів. В окремих випадках, які визначаються угодами з операторами суміжних систем або іншими суб'єктами, що безпосередньо підключені до газотранспортної системи, допускається подача неодоризованого природного газу.

24. Власник системи внутрішньопромислових газопроводів є відповідальним за забезпечення оптимального режиму одоризації газу.

V. Основні засади комерційного обліку природного газу

1. Комерційний облік природного газу, що переміщується внутрішньопромисловими газопроводами газовидобувного підприємства, організовується та здійснюється з метою визначення повної та достовірної інформації про об'єми (обсяги) природного газу, які надійшли до газопроводів виконавця від замовника, та подальшого використання інформації у взаємовідносинах з оператором ГТС/ГРМ із врахуванням вимог Кодексу ГТС, Кодексу ГРМ.

2. Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів та обсягів) в точках надходження природного газу:

від газодобувних підприємств здійснюється відповідно до умов погоджених сторонами у договорі, цих Правил та із врахуванням вимог Кодексу ГТС;

від оператора ГРМ із врахуванням вимог Кодексу ГРМ та Технічної угоди, укладеної між виконавцем та оператором ГРМ та цих Правил;

від оператора ГТС із врахуванням вимог Кодексу ГТС та Технічної угоди, укладеної між виконавцем та оператором ГТС та цих Правил.

3. Порядок комерційного обліку природного газу (визначення його об'ємів (обсягів) в точках входу до ГТС/ГРМ здійснюється із врахуванням вимог Кодексу ГТС, Кодексу ГРМ.

4. Вимоги до складових частин вузла обліку природного газу, правил експлуатації приладів обліку, порядку вимірювання його обсягів та визначення якості визначаються технічними регламентами та нормами, правилами та стандартами, які встановлюються та затверджуються Міненерго.

VI. Документальне оформлення приймання — передачі природного газу

1. Оформлення актів приймання — передачі природного газу між виконавцем та замовником, здійснюється відповідно до вимог цього розділу, договору та з урахуванням такого:

1) приймання — передача природного газу між оператором ГТС та виконавцем оформлюється актами приймання — передачі, що підписуються представниками цих сторін не пізніше 5 (п'ятого) числа місяця, наступного за звітним відповідно до вимог Кодексу ГТС та Технічної угоди, укладеної з оператором ГТС;

2) приймання — передача природного газу між оператором ГРМ та виконавцем оформлюється актами приймання — передачі, що підписуються представниками цих сторін не пізніше 5 (п'ятого) числа місяця, наступного за звітним відповідно до вимог Кодексу ГРМ та Технічної угоди укладеної з оператором ГРМ;

3) приймання — передача природного газу між суміжним газодобувним підприємством та виконавцем оформлюється актами приймання — передачі, що підписуються представниками цих сторін не пізніше 5 (п'ятого) числа місяця, наступного за звітним відповідно до умов договору.

2. Усі спори (розбіжності), які виникають при здійсненні обліку природного газу, у тому числі визначення добового чи місячного обсягу поданого природного газу, повинні вирішуватись шляхом переговорів.

3. Якщо сторона, що приймає/передає природний газ, не погоджується з визначенням добового чи місячного обсягу поданого природного газу, то вона повинна заявити про це іншій стороні, що приймає/передає природний газ, протягом 5 (п'яти) календарних днів з дня оформлення акта або іншого документа, що підтверджує значення обсягу поданого/прийнятого природного газу.

4. У разі виникнення між сторонами спірних питань щодо результатів вимірювань обсягу природного газу або технічних, у тому числі метрологічних характеристик засобів вимірювальної техніки, сторони, що приймає/передає природний газ, мають право вимагати проведення експертної перевірки засобів вимірювальної техніки.

5. Якщо результати перевірки негативні, оплата за проведення експертної перевірки проводиться власником цих приладів, при позитивних результатах перевірки — суб'єктом, який вимагав проведення експертної перевірки.

6. У разі неможливості досягнення згоди (у тому числі на підставі результатів проведеної експертної перевірки) шляхом переговорів пред'явлені спірні питання передаються на розгляд до суду.

7. До врегулювання розбіжностей та прийняття рішення суду обсяг переданого/прийнятого природного газу встановлюється відповідно до результатів вимірювань комерційного вузла обліку газу.

VII. Визначення вартості та порядок розрахунків за надання послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами

1. Вартість послуг визначається виконавцем, виходячи із собівартості такої послуги за ціною, обрахованою виконавцем, з урахуванням недискримінаційних та прозорих механізмів, що підтверджується підписаними сторонами актами наданих послуг.

2. Ціна послуги розраховується виконавцем при укладенні договору та розраховується як сума вартості понесених виконавцем витрат відповідно до планової калькуляції місячної вартості надання послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами, зазначеної в додатку 4 до примірного договору, в тому числі вартості природного газу витраченого виконавцем на виробничо — технологічні втрати та витрати (далі – ВТВ).

3. Основними показниками при визначенні ціни послуги є витрати виконавця на фізичне переміщення природного газу та загальний фактичний обсяг природного газу за місяць, який було переміщено внутрішньопромисловими газопроводами.

4. Планування витрат, що включаються до складу витрат на переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами, при розрахунку ціни послуги здійснюється у розрахунку на квартал, виходячи з обґрунтованих потреб виконавця внутрішньопромислових газопроводів у планованому періоді відповідно до планової калькуляції місячної вартості надання послуг переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами, зазначеної в додатку 4 до примірного договору, в тому числі вартості природного газу витраченого виконавцем на ВТВ, з урахуванням:

- 1) державних та галузевих нормативів використання палива, електричної енергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати працівників, норм амортизації;
- 2) витрат на управління та обслуговування виробництва;

3) ставок податків і зборів (обов'язкових платежів);

4) прогнозного індексу цін виробників промислової продукції та споживчих цін у планованому періоді;

5) необхідних обсягів робіт при обслуговуванні, утриманні та експлуатації газопроводу:

- кількості газопроводів та споруд на них, які забезпечують переміщення природного газу внутрішньопромисловими газопроводами;
- кількості станцій катодного захисту газопроводів від корозії;
- наявності систем хімзахисту газопроводів від корозії;
- наявності систем телемеханіки та зв'язку;
- кількості комерційних ВОГ;
- утримання спеціалізованого автотранспорту;
- наявності обчислювальної техніки;

б) інших адміністративних та загальногосподарських витрат, крім тієї частини, яка розподілена пропорційно обсягу робіт, послуг.

Витрати, об'єктивне нормування яких неможливе, плануються з урахуванням фактичних витрат за базовий період, прогнозу індексів цін виробників промислової продукції, що встановлюються рішенням Кабінету Міністрів України, та на підставі кошторисів на планований період.

Планування витрат з оплати праці працівників здійснюється з урахуванням встановленого законодавством розміру мінімальної заробітної плати.

До повної планованої собівартості включаються:

- планована виробнича собівартість;
- плановані адміністративні витрати;
- інші плановані операційні витрати;
- плановані фінансові витрати інші витрати, наведені у додатку 4 до примірного договору.

Витрати, що не включаються до розрахунку ціни послуги:

витрати, зазначені у частині третій статті 9 Закону України «Про природні монополії»;

суми, що відраховуються професійним спілкам (їх організаціям) для проведення культурно — масової та фізкультурної роботи.

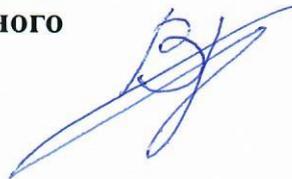
Замовники мають право звернутися до Антимонопольного комітету України у разі можливого зловживання власником своїм монопольним становищем.

5. Вартість ВТВ за місяць, що виникають при переміщенні виконавцем природного газу замовника, визначається як сума вартості природного газу використаного на ВТВ за кожен добу надання послуг.

6. Вартість природного газу використаного на ВТВ за добу місяця надання послуги переміщення визначається як добуток фактично використаного природного газу за добу та середньозваженої ціни коротко стандартизованих продуктів за таку добу, що публікується на офіційному вебсайті товарної біржі.

7. Виконавець зобов'язаний щоквартально до 20 (двадцятого) числа місяця, наступного за звітним, оприлюднювати на своєму офіційному вебсайті інформацію про витрати на переміщення природного газу по внутрішньопромислових газопроводах.

**Керівник експертної групи безпеки
постачання та розвитку
конкурентного ринку природного
газу**

Владислав РАМАЗАНОВ